

Sporda Sosyal Güvenlik

Türk Sporcularının Sosyal Güvenliği

Spor Bilimleri Anabilim Dalı

Türk Sporcularının Sosyal Güvenliği

- **Türk Sporcularının Sosyal Güvenliği**
- 4857 sayılı İş Kanunu'nun 4 üncü maddesine göre sporcular İş Kanununa tabi değildirler.
- İş Kanunu hükümlerine göre kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve yıllık izin hakkı talep edilememektedir.
- Buna rağmen, sporcuların sosyal güvenlik sistemi içerisinde olmalarına engel değildir.
- Sosyal güvenlik açısından sporcuları amatör ve profesyonel olarak ikiye ayırmak gerekmektedir.

Türk Sporcularının Sosyal Güvenliği

- **Sosyal Güvenlik Mevzuatına Göre Amatör Sporcuların Durumları**
- Amatör sporcuların sosyal güvenlik hakkı ise, ilgilendikleri spor faaliyeti ile ilgili işçi işveren ilişkisi olmadığından dolayı sigortalı sayılmamaktadırlar.
- Konu ile ilgili olarak 5510 sayılı Kanun'un 6 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Genel Müdürlüğü, Türkiye Futbol Federasyonu, bağımsız spor federasyonları tarafından yapılan her türlü gençlik ve spor faaliyetleri ile bu faaliyetlerle ilgili kamp, eğitim ve hazırlık çalışmalarında süreklilik arz etmeyecek şekilde görevlendirilenler sigortalı sayılmayacaktır.
- Amatör sporcuların sağlık yardımından faydalanması için yeni bir uygulama yürürlüğe konulmuştur.
- Buna göre, Türk Sporunun kalkınmasına katkıda bulunmak amacıyla Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı ve bağımsız federasyonlar ile Türkiye Futbol Federasyonu'ndan lisanslı olup herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşunun sağlık yardımından yararlanamayan amatör sporculara, sağlık hizmet sunucularından sağlık hizmeti satın alınması konusunda 10/04/2013 tarihinde protokol imzalanmıştır.
- Bununla birlikte, 15.06.2004 tarihinde Sağlık Bakanlığı ile Spordan Sorumlu Devlet Bakanlığı arasında imzalanan protokol uyarınca Sporcu Lisans, Tescil, Vize ve Transfer Yönetmeliği hükümleri gereğince lisans almış, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı olmayan sporcular Sağlık Bakanlığına bağlı tedavi merkezlerinden ücretsiz olarak sağlık hizmeti alabilmektedirler.

Türk Sporcularının Sosyal Güvenliği

- **Sosyal Güvenlik Mevzuatına G6re Profesyonel Sporcuların Durumları**
- Sosyal Güvenlik Kurumu'nun çıkarmış olduğu 2013/11 sayılı Genelge uyarınca “herhangi bir spor dalını kendisine meslek edinen ve bundan kazanç sağlayan kişilere profesyonel sporcu denilmekte, bu kişiler kulüplerinin (yani işverenin) g6sterdiği yerlerde tespit edilmiş çalışma saatlerine tabi olarak ve işveren veya vekilinin emir ve talimatı altında antrenman ve müsabakalar yaptıklarına, mukabilinde 6nceden yapılmış anlaşma ile tespit edilmiş ücretleri aldıklarına g6re, anılan kimselerin işverenle hukuki ilişkileri bir hizmet akdine dayanmaktadır” denilmektedir.
- Bununla birlikte, aynı genelgede “faaliyetin sporla ilgili oluşu, profesyonel sporcu ile kulüp arasındaki bağın hizmet akdi sayılmasına mani teşkil etmediği gibi, sosyal sigortadan istisnaya da sebep teşkil etmemektedir. Spor kulüplerince çalıştırılan antren6r, menajer, teknik direkt6r, mas6r ve diğer müstahdemlerin akdi bağlılıkları da aynı nitelikte olduğundan, spor kulüplerince çalıştırılan bu gibi kişiler Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi sigortalı sayılacaktır” şeklinde konuya açıklık getirmiştir.

Türk Sporcularının Sosyal Güvenliği

- **Sosyal Güvenlik Mevzuatına G6re Profesyonel Sporcuların Durumları**
- Profesyonel sporcuların prime esas kazançları, aldıkları 6cretler 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 80 inci maddesine g6re hesaplanmaktadır. Profesyonel spor kul6pleri, sporcularını sigortalı olarak Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirmek zorundadırlar.
- Sporculara 6denen 6cretler, aylık sigorta prim 6zerinden olmasına karşın, daha d6ř6k miktarda bildirim yapılması halinde Sosyal Güvenlik Kurumu'nun yapacağı denetimlerde bu durumun tespit edilmesi halinde, kul6pler ceza 6demek zorunda kalacaktır.
- Sigortalı giriş bildirgesi yapılmayan, aldığı 6cretten daha d6ř6k d6zeyde primi bildirilen profesyonel sporcular bu durumlarını Alo 170 ya da Sosyal Güvenlik Kurumu'na şikâyetlerini bildirebilmektedirler.
- Profesyonel sporcular, son sigortasız olarak 6alıştığı kul6pten ayrıldığı yılın sonundan itibaren beş yıl i6erisinde hizmet tespit davası a6ma hakkına sahiptirler.
- Hizmet tespit davasının olumlu sonu6lanması halinde, profesyonel sporcunun sigortası ge6mişe d6n6k tescil edilmektedir. Ayrıca, 6alıştığı kul6be de Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından idari para cezası verilmektedir.

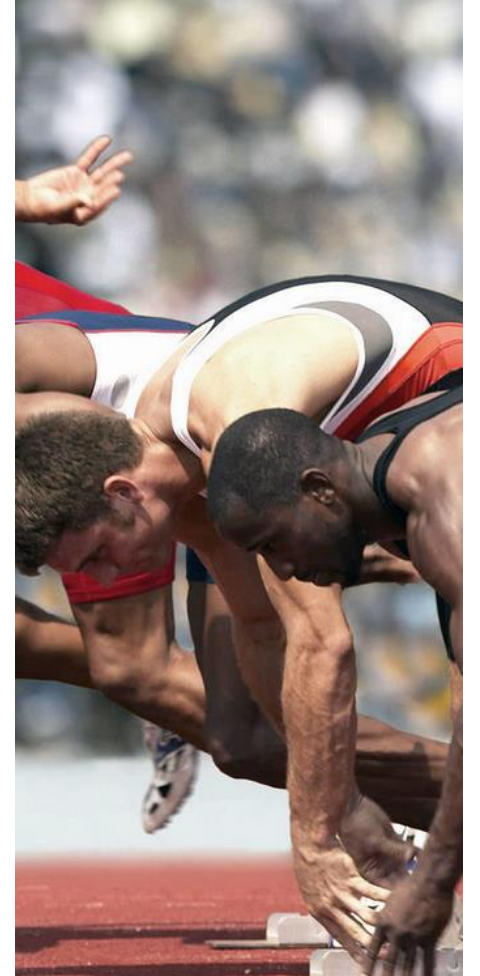
Türk Sporcularının Sosyal Güvenliği

- **Sporcu Şeref Aylığı -1-**
- Sporcu Şeref Aylığı, 5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun'un 3 üncü maddesinde açıklanmıştır.
- Daha önceden konu 13.10.1983 tarih 18190 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2913 sayılı Dünya Olimpiyat ve Avrupa Şampiyonluğu Kazanmış Sporculara ve Bunların Ailelerine Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında ele alınmıştır.
- Buna göre, 2913 sayılı Kanun'un 2 nci ve 3 ncü maddeleri uyarınca büyükler arası Olimpiyat oyunlarında, Dünya ve Avrupa şampiyonlarında ferdi veya takım halinde şampiyonluk kazanan amatör Türk sporcularına, bunların ölümleri halinde aile fertlerine aylık bağlanmasında uygulanacak usul ve esasları gösteren hükümleri kapsar.
- Bu Kanun kapsamına giren sporculara, kırk yaşını doldurdukları tarihte başlamak üzere; bunların ölümleri halinde, 5 inci maddedeki şartları haiz olmaları kaydıyla aile fertlerine, 15/6/1978 tarih ve 2150 sayılı Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Alanların Aylıklarının Yükseltilmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık bağlanır.

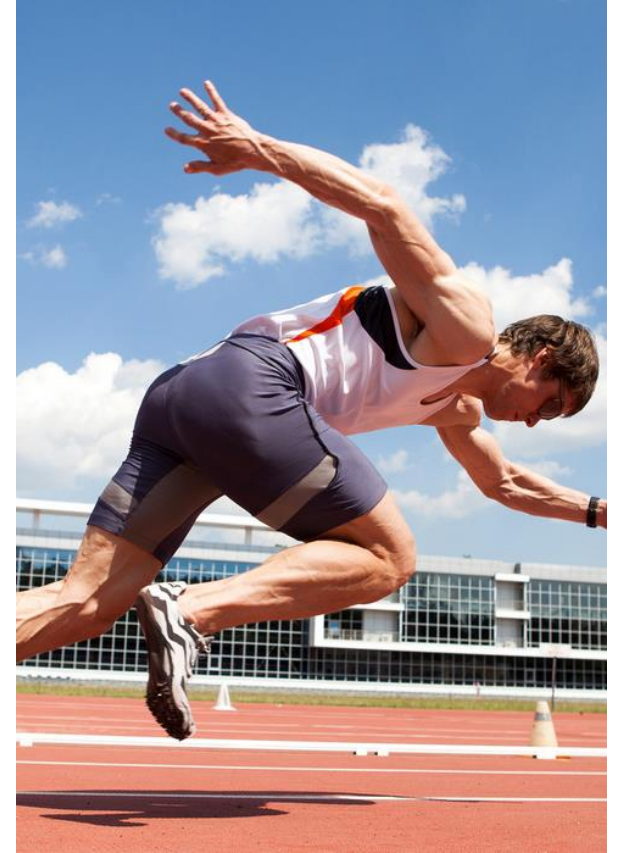
Türk Sporcularının Sosyal Güvenliği

- **Sporcu Şeref Aylığı -2-**
- 2913 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi gereğince "şampiyon sporcunun kırk yaşını doldurmadan önce çalışma gücünün yüzde otuz beşini kaybetmesi halinde aylık, bu durumun meydana geldiği tarihten itibaren bağlanır. Kaybedilen çalışma gücünün tespit edilmesinde T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun malullük hükümleri uygulanır" şeklinde tanımlanmıştır.
- 24 Haziran 2008 tarihinde kabul edilen 5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun ile başarılı sporculara verilen aylığın adı sporcu şeref aylığı olarak tanımlanmıştır.
- 5774 sayılı Kanun'un 2 nci maddesine göre, "müsabakaların yapıldığı dönem itibariyle Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından olimpik, paralimpik ve defolimpik spor dalları içinde kabul edilmiş spor dallarının büyükler kategorisinde; olimpiyat oyunlarında, Dünya veya Avrupa şampiyonalarında ferdi ya da takım sporlarında takım halinde birinci, ikinci ve üçüncü olan amatör sporcular ile bunların ölümü halinde bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocuklarını ve takım halinde olimpiyat veya dünya şampiyonu olmuş amatör sporcuların milli takım teknik direktör ve antrenörlerini kapsar" denilmektedir.

Türk Sporcularının Sosyal Güvenliği

- **Sporcu Şeref Aylığı -3-**
- 5774 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesine göre, sporcunun şeref aylığı alma koşulları belirtilmiştir.
- Buna göre, Bu Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamına giren amatör sporcular ile olimpiyat veya dünya şampiyonalarında takım sporlarında veya takım tasnifi yapılan branşlarda takım halinde şampiyon olmuş amatör sporcuların milli takım teknik direktörlerinden ve antrenörlerinden daha sonra ömür boyu hak mahrumiyeti cezası almadıkları ve başarı derecelerinin doping dahil herhangi bir sebeple geçersiz olarak kabul edilmediği Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından belgelendirilecek veya bildirilecek olanlara; Maliye Bakanlığına yazılı olarak müracaatları halinde ve başarı derecesinin kazanıldığı tarihten önceki bir tarih olmamak kaydıyla, 40 yaşını doldurdukları tarihten başlatılmak üzere ve Türk vatandaşlığını korudukları müddetçe Bakanlar Kurulu kararı ile "Sporcu Şeref Aylığı" adı altında aylık bağlanmaktadır.

Türk Sporcularının Sosyal Güvenliği

- **Sporcu Şeref Aylığı -4-**
- Bununla birlikte, kapsama dahil amat3r sporculardan, 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun 5 inci maddesi 7erçevesinde alacakları sağlık kurulu raporu neticesinde engellilik durumuna g3re t3m v3cut fonksiyonlarının en az % 40'ını kaybetmiŐ olduğu Sosyal Güvenlik Kurumu BaŐkanlıđının 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını DoldurmuŐ Muhta7, G37s3z ve Kimsesiz T3rk VatandaŐlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca oluŐturmuŐ olduğu sağlık kurullarınca karar verilenlere yaŐ kaydı aranmaksızın bu fıkradaki usul ve esaslara g3re aylık bağlanmakta ve 3denmektedir.
- Engellilik durumuna g3re aylık bağlanarlardan, engellilik durumunun ge7ici olduğu anılan sağlık kurulunca karara bağlananlar, 40 yaşını doldurdıkları tarihe kadar 3 yılda bir muayeneye tabi tutulmaktadır.
- 5774 sayılı Kanunu'nun 4 3nc3 maddesinde sporcunun 3l3m3 durumunda aile fertlerine aylık bağlanması konusunu a7ıklamaktadır.
- Buna g3re, "sporcu Şeref aylığı almakta iken 3len amat3r sporcular ile 40 yaşını doldurmamıŐ olmaları sebebiyle hen3z aylık bağlanmaksızın 3len amat3r sporcuların; 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu h3k3mlerine g3re 3l3m aylığı bağlanması Őartlarını haiz olan eŐlerine bu Şartları haiz olmaya devam ettikleri m3ddet7e, aylık bağlanan eŐin 3l3m3 veya aylık bağlanması Őartlarını kaybetmesi halinde ise yine 5510 sayılı Kanun h3k3mlerine g3re 3l3m aylığı bağlanması Őartlarını haiz 7ocuklarına bu Şartları haiz olmaya devam ettikleri m3ddet7e aylık bağlanır.

Türk Sporcularının Sosyal Güvenliği

- **Sporcu Şeref Aylığı -5-**
- Eş veya çocuklara bağlanacak aylıkların ödenmesine, hak sahiplerinin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına yazılı talepleri üzerine ve ölüm tarihini izleyen aylık ödeme döneminden itibaren başlanır. Aylık ödenmesine ilişkin şartlara, ölüm tarihinden daha sonraki bir tarihte haiz olanlara ise, bu şartlara haiz olduktan sonraki yapacakları müracaatı izleyen aylık ödeme döneminden itibaren aylık ödenmeye başlanır” şeklinde konu tanımlanmıştır.
- Eşe bağlanacak aylık tutarı, sporcu şeref aylığı aylık tutarının % 75’inin; çocuklar için bağlanacak aylığın toplam tutarı ise aylık tutarının % 50’sinin hesaplanması sonucu bulunacak tutardır.
- Eğer birden fazla çocuğun aylığı hak etmesi durumunda sporcu aylığının yüzde ellisi eşit oranda paylaştırılmaktadır.

